

2009-04-28

6. Handikappolitiskt program för Region Skåne

Diarienummer 0800184

Regionstyrelsens förslag

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

1. Regionfullmäktige fastställer föreliggande förslag till handikappolitiskt program.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med det handikappolitiska programmet är att öka tillgängligheten så att alla kan ta del av Region Skånes samtliga verksamheter. Det handlar om att kunna ta sig fram, nå en verksamhet, förstå och använda information samt delta i olika aktiviteter.

Programmet ska underlätta för Region Skåne att påskynda ett arbete enligt "Design för alla" med utrymme för individuella anpassningar.

Regionstyrelsen har behandlat ärendet 2009-04-06, § 111.

Bilagor

1. Regionstyrelsens beslut 2009-04-06, § 111 med förslag till handikappolitiskt program

§ 111 Handikappolitiskt program för Region Skåne (RF)
Diarienummer 0800184

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsens förslag till regionfullmäktige

1. Regionfullmäktige fastställer föreliggande förslag till handikappolitiskt program.

Protokollsanteckning

Vilmer Andersen (v) gör bifogad anteckning till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med det handikappolitiska programmet är att öka tillgängligheten så att alla kan ta del av Region Skånes samtliga verksamheter. Det handlar om att kunna ta sig fram, nå en verksamhet, förstå och använda information samt delta i olika aktiviteter.

Programmet ska underlätta för Region Skåne att påskynda ett arbete enligt "Design för alla" med utrymme för individuella anpassningar.

I ärendet finns följande skrivelse

1. Skrivelse 2009-04-06 från regionstyrelsen med förslag till handikappolitiskt program

Yrkande

Ewa Pihl Krabbe (s) yrkar att styrelsen beslutar bifalla förslaget.

Sänt till:
Regionfullmäktige

Vid protokollet
Cecilia Eklund
Rätt utdraget intygar

Ulla Olsson

Vänsterpartiet
Region Skåne

Protokollsanteckning

Regionstyrelsens sammanträde 2009-04-06

Ärende 5.4 : Handikappolitiskt program för Region Skåne

Ett jämlikt samhälle innebär ett samhälle tillgängligt för alla. Ett handikappolitiskt program skall ses som ett redskap att förverkliga detta mål. I det nya programmet står det att varje år skall tillgänglighetsarbetet följas upp med utvärdering av de genomförda aktiviteterna och vad som återstår samt nyttoeffekterna av det som genomförts.

I det föreliggande programmet som är en revidering av programmet från 2002 finns inget om de hittills uppnådda förbättringarna eller var i arbetet för bättre tillgänglighet vi står idag, detta gör det svårt att mäta och bedöma om de framtida åtgärderna ger något resultat. Vänsterpartiet frågar sig därför varför inte det tidigare programmet följts upp och om de uppsatta målen i det tidigare programmet uppfyllts.

För Vänsterpartiet

Vilmer Andersen

Margot Nilsson
Projektledare
044-309 30 90
margot.nilsson@skane.se

Datum 2009-04-06
Dnr 0800184

1 (3)

Regionfullmäktige

Handikappolitiskt program

Regionstyrelsens förslag

1. Regionfullmäktige fastställer föreliggande förslag till handikappolitiskt program.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med det handikappolitiska programmet är att öka tillgängligheten så att alla kan ta del av Region Skånes samtliga verksamheter. Det handlar om att kunna ta sig fram, nå en verksamhet, förstå och använda information samt delta i olika aktiviteter.

Programmet ska underlätta för Region Skåne att påskynda ett arbete enligt "Design för alla" med utrymme för individuella anpassningar.

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

En av fem som lever i Skåne har någon form av funktionsnedsättning. En funktionsnedsättning är en av flera naturliga variationer bland personer.

Handikappolitiken bygger på en nationell handlingsplan "Från patient till medborgare" antagen 2000 och som sträcker sig till och med 2010 med mål att identifiera och undanröja hinder för delaktighet. En nationell strategi har utarbetats 2008 för att påskynda tillgänglighetsarbetet. Sverige har dessutom 2008 beslutat tillträda FN:s konvention för personer med funktionsnedsättning.

Regionfullmäktige antog 2002 ett handikappolitiskt program. I planeringsramarna för 2008 - 2010 framkommer att programmet ska revideras under

2008. Det reviderade programmet har arbetats fram av en projektgrupp med representanter från olika verksamheter samt från HSO Skåne. Värdefulla synpunkter har lämnats av två referensgrupper bestående av representanter för handikapporganisationer och politiker i regionen. De handikapporganisationer som erhållit bidrag från regionen har inbjudits till öppen hearing och programmet har diskuterats i centrala brukarrådet. Dessutom har två seminarier anordnats.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Regionens arbete styrs av lagar, föreskrifter, mål och strategier som riksdagen slagit fast. Det handikappolitiska programmet är ett medel för att funktionshinderperspektivet ständigt beaktas inom regionen. Detta får till följd att samtliga verksamheter ska beakta detta inom sin ordinarie budget.

För 2009 har 200 000 kronor avsatts för centrala aktiviteter för att implementera en likabehandlingspolicy och tillhörande program, i det här fallet det handikappolitiska programmet, i Region Skånes verksamheter.

Även för 2010 fordras centralt avsatta medel för fortsatta insatser när det gäller kommunikation, utbildning och samordning.

RegionFastigheter har specifika medel avsatta för enkelt avhjälpna hinder.

Juridisk bedömning

Det handikappolitiska programmet har underställts juridiska enheten.

I programmet framgår att tillgängligheten gäller verksamheter, såväl egna som de som har avtal med Region Skåne, regionägda bolag samt bidragsfinansierade. Det räcker inte att i programmet uttala att det ska gälla i andra verksamheter än av regionen bedrivna. Regionen kan exempelvis i ägar-direktiv förelägga regionägda bolag att följa Region Skånes handikappolitiska program. Frågan kan regleras i avtal som regionen tecknar med exempelvis privata vårdgivare. Regionen kan lägga in krav på att externa verksamheter ska följa det handikappolitiska programmet inför att regionen ger bidrag till olika verksamheter.

I detta sammanhang är det värt att nämnas att det finns lagar och regler som berör tillgänglighet och som riktar sig till dem som arbetar i företag, organisationer och föreningar.

Kopplingar till Region Skånes policyer och övergripande beslut

Det handikappolitiska programmet markerar regionens syn på tillgänglighetsarbetet. Funktionshinderperspektivet ska integreras i hela organisationen varför perspektivet ska finnas med i samtliga policyer och andra övergripande beslut.

I arbetet med framtagandet av detta program har avstämning gjorts med förslag till likabehandlingspolicy inom Region Skåne.

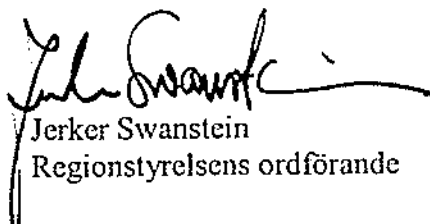
Hur uppföljning ska ske

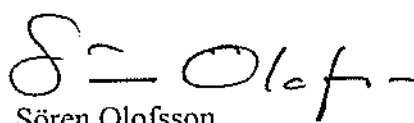
I det handikappolitiska programmet framkommer att programmet ska utvärderas och revideras under varje mandatperiod.

Varje år ska tillgänglighetsarbetet följas upp med utvärdering av genomförda aktiviteter, vad som återstår och nyttoeffekterna av det genomförda. Det är speciellt viktigt med hänsyn till att den nationella handlingsplanen sträcker sig till och med 2010. Statskontoret har fått i uppdrag att utvärdera den nationella handlingsplanen.

Hur samverkan skett med berörda fackliga organisationer

Vid regional samverkan den 18 mars 2009 hade fackliga representanter inget att erinra.

Jerker Swanstein
Regionstyrelsens ordförande

Sören Olofsson
Regiondirektör

Tillgänglighet för alla

Handikappolitiskt program

för Region Skåne

1 Inledning

År 2002 antog regionfullmäktige ett handikappolitiskt program, vilket nu har reviderats.

Region Skånes likabehandlingspolicy och detta handikappolitiska program ska ligga till grund för konkreta åtgärder i verksamhetsplaner eller motsvarande styrande dokument. Därmed ska handikappolitiken integreras i Region Skånes ansvars- och finansieringsområde. Det gäller verksamheter i egen regi, regionägda bolag, verksamheter som har avtal med Region Skåne samt bidragsfinansierade verksamheter.

Det handikappolitiska programmet omfattar alla personer med funktionsnedsättning. Den kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och av bestående eller övergående natur.

Genom att brister i miljön avhjälpas skapas ett mer tillgängligt samhälle för personer med funktionsnedsättning, vilka har samma behov som alla andra. Genom att anpassa miljön enligt Design för Alla, som har som mål att alla personer ska kunna använda en tjänst, röra sig i en miljö och ta till sig information, uppnås ett samhälle anpassat för alla personer oavsett funktionsnedsättning. Det medför att Region Skåne vid planering och utformning av produkter, byggnader och tjänster tar hänsyn till deras användbarhet och tillgänglighet för alla människor.

I detta program används begreppet tillgänglighet som det samlande begreppet för tillgänglig och användbar enligt Handisams (Myndigheten för handikappolitisk samordning) riktlinjer. Begreppen används parallellt exempelvis i bygglagstiftningen. Det handlar om att kunna ta sig fram och att kunna nå en verksamhet, hur effektiv användningen är och möjligheterna att delta i verksamheten. God tillgänglighet är en viktig demokratifråga. En god handikappolitik främjar hälsa och motverkar ohälsa.

2 Bakgrund

Region Skåne arbetar aktivt med att de internationella och nationella handikappolitiska målen ska beaktas och uppnås i verksamheterna och i samhället.

Den internationella handikappolitiken utgår framförallt från FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning full delaktighet och jämlikhet.

- Konventionens syfte är att "främja, skydda och säkerställa det fulla och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning och att främja respekten för deras inneboende värde"

Sverige har tagit fram en nationell handlingsplan, Från patient till medborgare, med nationella handikappolitiska mål som ska nås senast den 31 december 2010.

Målen är:

- en samhällsgemenskap med mångfald som grund
- att samhället utformas så att personer med funktionsnedsättning i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning

Det handikappolitiska programmet har också utgått från visionen Region Skåne bidrar till ett livskraftigt Skåne – bättre liv i Skåne. Regionens nationella och internationella samarbete blir allt viktigare och ambitionen är att regionen i olika sammanhang ska vara en föregångare.

3 Syfte med handikappolitiskt program

Region Skåne ska arbeta med tillgänglighetsförbättringar på lag-, rättighets-, organisations- och individnivå och ska se alla förbättringsarbeten som investeringar.

Region Skåne ser funktionsnedsättning som en av flera naturliga variationer bland personer och den får inte bli ett hinder för att delta i samhällslivet.

Det övergripande syftet med detta handikappolitiska program är att öka tillgängligheten så att alla kan ta del av Region Skånes samtliga verksamheter.

Det handikappolitiska programmet ska genom att ange tydliga mål underlätta för förvaltningar och verksamheter i Region Skåne att:

- beskriva i verksamhetsplaner eller motsvarande styrande dokument konkreta åtgärder för att uppnå de nationella handikappolitiska målen senast 31 december år 2010
- ta tillvara och utveckla de områden som fungerar bra
- fokusera på generella åtgärder för tillgänglighetsförbättringar genom att arbeta enligt Design för Alla med utrymme för individuella anpassningar
- höja kompetensen bland förtroendevalda och anställda om funktionshinderfrågor och levnadsvillkor för människor med funktionsnedsättningar
- kvalitetssäkra tillgänglighetsarbetet

Verksamhetsplaner eller motsvarande styrande dokument ska innehålla konkreta åtgärder, tidplan, tydlig ansvarsfördelning och kostnader. Arbetet ska präglas av samverkan med berörda handikapporganisationer.

Tillsammans kan vi bli bäst på funktionshinderområdet i Sverige!

4 Tillgänglighet generellt

Alla verksamheter, såväl egna som de som har avtal med Region Skåne, regionägda bolag samt bidragsfinansierande, ska vara tillgängliga med en miljö som inte funktionshindrar.

Region Skåne ska satsa på tillgänglighetsförbättringar för alla och ge utrymme för individuella anpassningar utifrån individens speciella behov. Regionen ska aktivt stödja och ta del av forskning och utveckling om tillgänglighet. Synsättet Design för Alla ska tillämpas i verksamheterna och inspirera till att göra rätt från början. Det leder till ökad attraktionskraft för Skåne, bättre tillgång till transportmedel och besök i verksamheter, anläggningar och evenemang. Tillgänglighetsguide, där information om tillgängligheten snabbt kan överblickas, ska användas. Bemötandet och personalens kompetens och attityd är en del av tillgängligheten.

4:1 Tillgängligt arbetsliv

Region Skåne ska vidta aktiva åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet till en plats i organisationen med samma möjligheter till avancemang, utveckling och lön som andra. Den unika erfarenhet som en funktionsnedsättning medför ska kunna vägas in i en arbetssökandes kompetens. Personer med funktionsnedsättning ska ha samma möjlighet som andra att ta del av information om lediga tjänster, att söka och tilldelas tjänster. Arbetsplatserna utformas utifrån individuella behov. Region Skåne ska vara en god arbetsgivare.

Region Skånes mål är att:

- alla arbetsplatser ska inventeras och utformas så att de har hög tillgänglighet ur alla perspektiv
- personer som drabbas av funktionsnedsättning ska kunna stanna kvar i organisationen
- rekryterings- och urvalsprocess utformas så att de understödjer möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bli anställda
- lika lön gäller för lika arbete oavsett funktionsnedsättning

4:2 Fysisk tillgänglighet

Fysisk tillgänglighet innebär att kunna besöka evenemang, komma in i lokaler, röra sig fritt i rekreatiomsområden och använda transportmedel. I allt planeringsarbete skall den fysiska aspekten på tillgänglighet beaktas.

Region Skånes mål är att:

- varje byggprojekt, utformning av den yttre och inre miljön, skyltning, utrustning samt inredning och fordon behandlas speciellt ur ett funktionshinderperspektiv
- förvaltningar och verksamheter ska ställa krav på tillgänglighet i upphandlingsunderlaget när det gäller inköp av varor och tjänster
- delta i tillgänglighetsguide på webben som beskriver fakta om lokaler och platser

4:3 Kommunikativ tillgänglighet

Grunden för att information ska vara tillgänglig är att den är begriplig. EU slår fast att under de närmaste åren kommer frågan om ett tillgängligt informations- och kommunikationssamhälle att stå i centrum. Region Skånes kommunikation och information ska vara så utformad att alla oavsett funktionsnedsättning kan ta del av den.

Region Skånes mål är att:

- all information ska anpassas och göras tillgänglig för människor med funktionsnedsättningar. Detta gäller skriftlig, visuell och muntlig information, liksom datoriserade informations-, kommunikations- och servicesystem
- de riktlinjer för kommunikation som framtagits i Region Skånes kommunikationspolicy (varumärkesguide) ska användas

4:4 Bemötande

Bemötande handlar om samspelet mellan människor, den inställning de har till varandra och hur den kommer till uttryck. Ett gott bemötande är att visa respekt för en annan människa.

Relationen mellan Region Skånes medarbetare och befolkningen måste alltid präglas av respekt och lyhördhet för individens situation och okränkbarhet. Kunskap är basen för inlevelseförmågan och en viktig förutsättning för att skapa ett gott bemötande. Det är viktigt att alla som arbetar och verkar inom Region Skåne har ett gemensamt synsätt och tillämpar lagar och föreskrifter på ett enhetligt sätt. Det är också viktigt att alla vet vad målen för handikappolitiken är och vilka vägledande principer som gäller.

Region Skånes mål är att:

- genom regelbundna utbildningsinsatser öka kunskapen hos förtroendevalda och personal i bemötandet av människor med funktionsnedsättningar
- genom aktiva åtgärder minska antalet inkomna klagomål gällande bemötande

5 Genomförande och utvärdering

För att Region Skånes handikappolitiska program ska vara ett aktivt och levande dokument ska det finnas med som en naturlig, integrerad del i framtagande av verksamhetsplaner eller motsvarande styrande dokument och budget i samtliga verksamheter.

Region Skånes politiska ledning och chefer ansvarar för att medarbetare har god kunskap om Region Skånes handikappolitiska program.

Förutsättningar för programmets förverkligande är att:

- regiondirektören inom Region Skåne har det övergripande ansvaret för programmets genomförande
- respektive förvaltningschef är ytterst ansvarig för programmets genomförande på förvaltningsnivå
- Region Skånes likabehandlingspolicy följs vid genomförandet
- varje förvaltning och verksamhet årligen utvärderar och redovisar vad som genomförts, vad som återstår och nyttoeffekterna av det genomförda
- förtroendevalda och anställda regelbundet utbildas i Region Skånes handikappolitiska program samt om aktuella funktionshinderfrågor
- samverkan sker med Region Skånes brukarråd och/eller de organisationer som är mest berörda av verksamheten
- de nationella instrument som finns används för genomförande och utvärdering av tillgänglighetsarbetet
- samverkan sker med intern och extern forskning och utveckling inom olika funktionshinderområden
- Region Skåne för ut information till Skånes befolkning om möjligheter, rättigheter och skyldigheter för personer med funktionsnedsättningar
- Region Skånes handikappolitiska program utvärderas och revideras under varje mandatperiod

Nyttiga informationskällor

www.handisam.se

www.designforalla.se

www.regeringen.se